

ВЕКСИЛОЛОГІЯ (від лат. vexillum — прапор і ...логія) — спеціальна історична дисципліна, об'єктами дослідження якої є прапори, корогви, знамена, штандарти, транспаранти, вимпели та інші засоби, що виконують функції символів. Об'єктом дослідження В. є види, форми, структурні компоненти, геральдичні та особливі символічні знаки, композиції кольорів, прапорів, хоругв, бунчуків, стягів, штандартів тощо. Вона встановлює та інтерпретує походження, істор. роль, зміни з плином часу, міграцію прапорової символіки і кольорів; регламентує форму, пропорції, кольори прапорів та їх співвідношення, а також форму, колір і розміри наверхшя та держална. В. виокремилася з *геральдики* і перебуває у тісному зв'язку з *іконографією*, *емблематикою*, *фалеристикою* і *сфрагістикою*. Хоча перша вексилолог. праця була видрукувана у Києві ще 1709 («Таблица

флагов»), становлення укр. В. як наук. дисципліни відбулося лише у 20 ст. і пов'язане насамперед з дослідженнями І. Крип'якевича «Прапор Хмельницького» («Неділя», 1911, № 6), М. Макаренка «Запорозькі клейноди в Ермітажі: Корогви» (К., 1924), Я. Ісаєвича «Бойові прапори козацького війська (середина XVIIст.)» («УІЖ», 1963, № 1). Питанням козац. прапорництва присвяч. також низку спільних праць Є. Турека та Ю. Савчука, серед них — «Нові відомості про бойові прапори козацького війська: серед. XVII ст.» («Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст.: Політика, ідеологія, військово мистецтво», К., 1998), «Прапор Б. Хмельницького з державної трофейної колекції Військового музею у Стокгольмі» («Українська козацька держава: Витоки та шляхи історичного розвитку», К., 2000, вип. 7).

Ю. К. Савчук

Бібліографічний опис:

Вексилологія / Ю. К. Савчук // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2005. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-32658>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).